

Секція 16. СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ВИЗВОЛЕННЯ ХАРКОВА ВІД НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ

Акулов Д.А., гр. Ф-29

Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. **О.В. Головка**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Курська битва тривала з 5 липня по 23 серпня 1943 р. і була однією з ключових битв Другої світової війни. Прийнято розділяти битву на три частини: Курську оборонну операцію (5–23 липня), Орловську (12 липня – 18 серпня) і Белгородсько-Харківську (3–23 серпня) наступальні операції.

Прагнення взяти реванш після поразки в Сталінградській битві 1942–1943 рр. спонукало німецьке командування почати готувати літній наступ (операція «Цитадель») на Курському напрямку. До участі в операції були залучені сили 50 німецьких дивізій (у тому числі 16 танкових та моторизованих, загальною кількістю понад 900 тис. осіб, понад 2 тис. літаків). Радянське угруповання на цій ділянці фронту складалося з військ Центрального, Воронежського, Степового фронтів Червоної армії (близько 2 млн осіб, близько 3 тис. літаків). Задум Ставки Верховного Головнокомандування полягав у тому, щоб завдяки оборонним боям на Курському виступі, знесилити ворожі війська, а потім перейти у контрнаступ.

3 серпня 1943 р. почалася Белгородсько-Харківська наступальна операція Воронежського й Степового фронтів. 5 серпня внаслідок контрнаступу Центрального фронту був визволений Орел, в ході наступу в межах Белгородсько-Харківської операції – Белгород.

Супротивник намагався зупинити наступ радянських військ, але безуспішно. 5 серпня перейшли в наступ війська Воронежського фронту, перетнувши залізничну магістраль Харків–Полтава. Водночас, до Харкова вийшли війська Степового фронту, прорвали німецьку оборону і вийшли на околиці міста. 23 серпня 1943 р. війська цього фронту у взаємодії з Воронежським та Південно-Західними фронтами визволили від гітлерівців Харків.

Успішний контрнаступ радянських військ на белгородсько-харківському напрямі завершив Курську битву. Наприкінці серпня було остаточно ліквідовано орловський плацдарм німецької групи армій «Центр». 23 серпня 1943 р. війська Степового фронту остаточно звільнили Харків. Цей успіх дозволив радянській Ставці розробити оперативний план звільнення Лівобережжя України.